

Onderzoek lokaal bestuur in tweevoud

Vergelijking en samenhang

Sinds de invoering van het dualisme zijn gemeenten op grond van de Gemeentewet (GW) verplicht een tweetal soorten van onderzoek uit te voeren. Hiermee wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de verbetering van het lokale bestuur door versterking van het toezien op een goede uitvoering daarvan. Zo komt ook bij gemeenten de maatschappelijke trend van toenemend toezicht tot uiting.

IR. A.F. FEITH EMIA RO
Partner van het Kenniscentrum Public
Auditing (KPA)

Onderzoek van de rekenkamer(commissie) naar het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur vindt zijn basis in de artikelen 81a t/m 81o en 182 t/m 185 GW. Onderzoek van het college van burgemeester en wethouders – vaak met de term ‘college onderzoeken’ aangeduid – naar de uitvoering van het door het college gevoerde bestuur en het beheer van de ambtelijke organisatie vindt zijn basis in artikel 213a GW. In beide typen onderzoek staan doelmatigheid en doeltreffendheid centraal, bij het onderzoek van de rekenkamer(commissie) tevens rechtmatigheid. Zo zien we bij de lokale overheid terug wat op rijksniveau al vorm kreeg in de Algemene Rekenkamer en het Comptabel bestel. Overigens beschikken sommige gemeenten al langer over een Rekenkamer.

Per 1 januari 2006 zijn voor gemeenten lokale rekenkamer(commis-sie)s – hierna rkc¹ – een verplichte figuur. College onderzoeken zijn al sinds maart 2003 wettelijk verplicht.² Daarmee ontstond bij gemeenten de noodzaak van de internal auditfunctie.

Bijgevolg worden raad, college en de ambtelijke top van gemeenten met twee stromen van onderzoeken geconfronteerd en ontstaan daarbij vragen als: Wat zijn belangrijke overeenkomsten en verschillen tussen deze onderzoeken? Welk gevaar van overlapping dan wel van witte vlekken zit hierin? Wie is dominant bij de vaststelling van (audit)programma's? Hoe verhouden deze onderzoeken zich tot het onderzoek van de externe accountant? Aan wie worden de rapporten uitgebracht?

Heeft het college vooraf inzage in uit te brengen rapporten? Kan de rkc

steunen op de gemeentelijke internal auditors?

Kenmerken van de rekenkamer, de rekenkamercommissie en de internal auditfunctie

De gemeente kan een rekenkamer instellen (art 81a, lid 1 GW), dan wel bij verordening regels vaststellen voor de uitoefening van de rekenkamerfunctie (art 81o, lid 1 GW). Kiest hij voor dit laatste, dan wordt een rekenkamercommissie gevormd. De verschillen tussen een rekenkamer en een rekenkamercommissie betreffen onder meer de samenstelling en de bevoegdheden, die bij GW zijn geregeld. Zo kunnen leden van een rekenkamer geen raadsleden zijn, leden van een rekenkamercommissie wel.

Art 213a, lid 1 GW stelt: ‘Het college verricht periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. De raad stelt bij verordening regels hierover.’ Hier is sprake van zelfonderzoek in tegenstelling tot het onderzoek dat door de rkc wordt uitgevoerd. De verordening ex artikel 213a diende 7 maart 2003 te zijn vastgesteld, met de mogelijkheid dit maximaal één jaar uit te stellen (bij besluit van de raad).³ Deze verordening heeft een directe relatie met het beleid en het beheer in het algemeen en heeft daardoor een minder expliciete relatie met de begroting en jaarstukken. Dat maakt dat de corresponderende onderzoeksfunctie het karakter kent van een internal auditfunctie.⁴

In tabel 1 zijn een aantal karakteris-

tieken van de diverse functies weergegeven.

Voor de meeste gemeenten zijn de hiervoor gekarakteriseerde functies nieuw. Zij zijn aanvullend op de reeds bestaande op toezicht en controle toegesnelen gemeentelijke instrumenten en het accountantsonderzoek van de externe accountant. Het zijn nadrukkelijk aanvullende functies, die niet beogen deze bestaande instrumenten en het accountantsonderzoek te vervangen of over te doen.

De onderlinge verschillen blijken groot. Bij al deze nieuwe functies is sprake van het versterken van het toezien op de kwaliteit van de beheersing. Door de rkc, als externe vorm van toezicht, gebeurt dit in meer controlerende zin met – al naar gelang de keuze van de rkc – meer of minder nadruk op verbetering. Het gaat hier primair om oordeelsvorming en een goede verantwoording naar de burgers. Bij de internal audits, als vorm van zelfonderzoek, ligt meer nadruk op het verschaffen van aanvullende zekerheid voor het top-management van de gemeente, het college en de raad, als ook om te kunnen leren van de verworven inzichten en onderzoeksresultaten.

Later in dit artikel wordt nadere aandacht gegeven aan de verschillen die zich ook in de door deze functies uitgevoerde onderzoeken doen gelden. Ook worden daar mogelijke antwoorden op daarmee samenhangende vragen geformuleerd. Eerst zal hier nog aandacht aan de controle op het bestuur worden geschonken.

Controle op het bestuur, op de uitvoering daarvan en op het beheer van de organisatie

Voor het ontwikkelen van heldere kaders voor de onderzoeken van de rkc en de internal auditfunctie is duidelijkheid over de onderliggende gemeentelijke controlestructuur en inhoud noodzakelijk. In de GW is deze controle⁷ een belangrijk onderwerp. In de Memorie van Toelichting van de Ontwerp Wet Dualisering Gemeentebestuur (OWDG) is de controle op hoofdlijnen geschetst (zie *nevenstaande figuur*). Na behandeling van de

OWDG is een wijziging aangebracht in de benoeming van de gemeentesecretaris, die niet door de raad wordt benoemd maar door het college.

In *onderstaande figuur* is de accountantscontrole niet expliciet opgenomen. Hiervan maakt de raad gebruik bij zijn controle van het college.

De inhoud van drie controlepijlen is samengevat in *tabel 2*. Hier is op hoofdlijnen de taakverdeling tussen raad en college op het terrein van planning & control weergegeven. De vierde controlepijl is die van de kiezer richting de raad. Op deze pijl wordt hier niet verder ingegaan.

Het bestuur van een gemeente is geconcentreerd bij het college. De controle hierop is een belangrijke taak van de raad, maar ook van de rkc. De controle op de uitvoering van het college bestuur is een taak van het college zelf. Deze taak krijgt mede vorm in de internal auditfunctie, waarvoor de raad middels een verordening de kaders vaststelt. De taak van de externe accountant is in deze context de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van een gemeente uit het oogpunt van

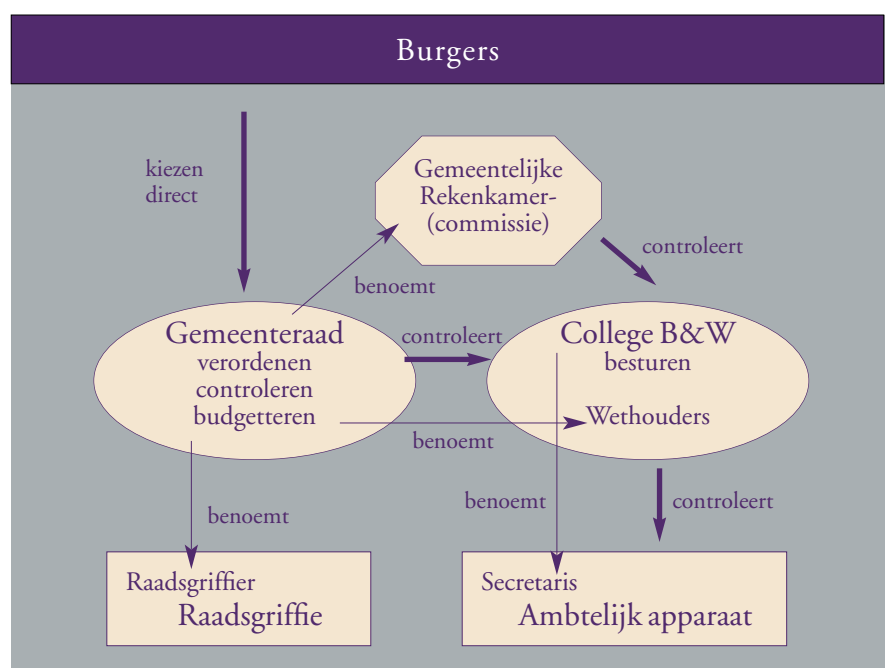
rechtmatigheid. Hij draagt hiermee ook bij aan de controlerende taak van de raad richting college.

De controle op het collegebestuur door de raad richt zich primair op de vertaling door het college van het door de raad vastgestelde beleid en de door de raad beoogde externe beleidseffecten in adequate uitvoeringsdoelstellingen, uitvoeringsprogrammering, budgettering en de (monitoring van de) gerealiseerde externe beleidseffecten in de maatschappij. De controle op de uitvoering van het collegebestuur door het college omvat de inrichting en het beheer van de ambtelijke organisatie, alsmede de uitvoering door die organisatie van (interne) plannen, van regels en van de resultaten ervan, die leiden tot de externe beleidseffecten.

De hiervoor geschetste controlestructuur is volgens onze opvatting richtinggevend voor de rkc-onderzoeken en internal audits.

De focus voor de rkc zou dan liggen op de wijze waarop het door de raad vastgestelde beleid in het proces van de vertaling daarvan door het college in collegebestuur wordt omgezet. Een bestuurlijk proces waarbij raad en college beide betrokken zijn. Het is het scharnierpunt tussen de vraag van de

De controlelijnen in een gemeente volgens de MvT van de Ontwerp Wet Dualisering Gemeentebestuur

Tabel 1 Wat de Gemeentewet voorschrijft voor een rekenkamer, een rekenkamercommissie⁵ en de internal auditfunctie⁶

<i>Wettelijk voorgeschreven</i>	<i>Rekenkamer</i>	<i>Rekenkamercommissie</i>	<i>Internal auditfunctie</i>
Taken	Doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid onderzoeken van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur	Gelijk aan de rekenkamer	Onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur
Bevoegdheden	Toegang tot informatie binnen gemeente, indien deze voor de taakvervulling nodig zijn: <ul style="list-style-type: none"> • documenten • inlichtingen Toegang tot informatie van derden binnen bij GW gestelde voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • documenten 	Niet geregeld	Niet geregeld
Rapportage-verplichtingen	De volgende verplichtingen zijn opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> • in rapportages bevindingen en oordeel vastleggen • jaarverslag over voorgaand jaar opstellen voor 1 april • rapportages en jaarverslag zijn openbaar; toezenden naar raad en college; rapportage ook naar betrokken instelling • meedelen van opmerkingen en bedenkingen naar aanleiding van bevindingen aan raad, college en betrokken instelling; eventueel voor raad en college voorzien van voorstellen ter zake 	Gelijk aan de rekenkamer, echter op basis van de GW bestaan hier geen onderzoeken bij derden, tenzij de raad dit heeft geregeld	<ul style="list-style-type: none"> • Het college stelt de rkc tijdig op de hoogte van de onderzoeken die zij doet instellen • Het college brengt schriftelijk verslag uit aan de raad van de resultaten van de onderzoeken en zendt de rkc een afschrift hiervan
Samenstelling	Eenhoofdig of collegiaal	Niet geregeld	n.v.t.
Benoemingen	Benoemingen voor zes jaar	Niet geregeld	n.v.t.
Ontslag	Ontslag alleen vanwege bepaalde wettelijke bepalingen	Niet geregeld	n.v.t.
Werkwijze	Opstellen van: <ul style="list-style-type: none"> • reglement van orde van de werkzaamheden • reglement van vergaderen (bij collegiale samenstelling) Reglementen: <ul style="list-style-type: none"> • ter kennisname sturen naar raad • bekend maken in gemeenteblad 	Niet geregeld	n.v.t.
Lidmaatschap van raadsleden	Onverenigbaar	Niet geregeld	n.v.t.
Keuze onderwerpen	Bepaalt de rekenkamer zelf	Gelijk aan de rekenkamer	Niet geregeld
Initiatiefonderzoek	Raad kan verzoek doen om onderzoek	Gelijk aan de rekenkamer	Niet geregeld
Budget	Gewaarborgd	Niet geregeld	Niet geregeld
Ambtelijke ondersteuning	Gewaarborgd	Niet geregeld	n.v.t.

Tabel 2 De raad, het college en planning en control⁸

<i>Stappen planning & control</i>		<i>Taakverdeling en verdeling bevoegdheden</i>
Sturen/kaders vaststellen	Wat willen we en wat mag het kosten?	Raad
Beheersen uitvoering	Wat doen we daarvoor?	College
Verantwoorden uitvoering	Hebben we gedaan wat we moesten doen?	College
Controle uitoefenen	Hebben we bereikt wat we wilden en kost het niet meer dan het mocht kosten?	Raad

raad 'wat willen we en wat mag het kosten' naar het antwoord van het college 'wat doen we ervoor'. Er is nog een tweede scharnierpunt als focus voor de rkc. Dit betreft het proces waarin de ambtelijke diensten en producten (output) al dan niet leiden tot de door de raad gewenste maatschappelijke effecten (outcome). Hier wordt bezien of de inspanningen van het college ook daadwerkelijk leiden tot het door de raad gewenste maatschappelijke effect.

Internal audits hebben hun focus primair op het beheersen van de uitvoering van het collegebestuur door het college en de verantwoording daarover. Dit betreft vooral de ambtelijke activiteiten en het beheer van de uitvoeringsorganisatie.

Na deze verschillen op hoofdlijnen zal nu nader op details worden ingegaan voor de rkc-onderzoeken en internal audits.

Onderzoek door de rkc

Rkc's ondersteunen gemeenteraden bij hun controle op het bestuur van een gemeente op het terrein van doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.⁹ De oordeelsvorming staat centraal.

Rkc's toetsen ook de kwaliteit van het door de accountants uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoek, maar zij doen het accountantsonderzoek niet over, ook niet de controle van de jaarrekening. De vorm van deze toetsing kan een operational audit zijn, die zich richt op de kwaliteit van de procesbeheersing van het accountantsonder-

zoek. Wel kunnen zij rechtmatigheid onderzoeken met een niet financieel karakter. Dit zijn bijvoorbeeld onderzoeken die geheel – of op onderdelen – op compliance met wet- en regelgeving toegesneden zijn.

Het onderzoek van de rkc kan divers zijn van karakter, zoals een operational audit, een beleidsevaluatie, een beleidseffectaudit of een review van eigen functioneren. De beleidsevaluatie is qua karakter het meest op gegevens(kwaliteit) gericht, de operational audit richt zich het meest op de proces- en/of systeemkwaliteit in termen van beheersing.

Het taakveld van een rkc is groot en omvat het gemeentebestuur. Volgens art 5a GW omvat het gemeentebestuur ieder bevoegd orgaan van de gemeente. De raad is het hoogste orgaan. Ook de rekenkamer wordt als gemeentelijk orgaan beschouwd volgens art 81j, lid 3 GW. Onderzoeken van de rkc kunnen daarom in principe ook gericht zijn op het functioneren van de raad of de rekenkamer zelf. Dat laatste is niet voor de hand liggend. Maar het eerste is vaak een witte vlek in het werkveld van de rkc; een omissie die aandacht verdient.

De raad stelt - na overleg met de rekenkamer – aan de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden. Om tegenwicht te bieden aan het adagium 'wie betaalt bepaalt', heeft de wetgever het criterium 'de goede uitoefening van de taken' als uitgangspunt genomen voor de benodigde

budgetten. De vraag is, wie bepaalt of deze taken goed worden uitgeoefend. Is dit de raad of de rekenkamer, of beide? Omdat de rekenkamer niet in dienst is van de gemeente, maar deze op basis van de wet ten dienste staat vanuit een onafhankelijke positie, is het niet op voorhand logisch om te veronderstellen dat hier het oordeel van de gemeente dominant is. Dit zou de onafhankelijke positie van de rekenkamer niet ten goede komen. Een onderzoek door derden of het uit te oefenen toezicht door de beroepsorganisatie of een vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies zou in deze leemte kunnen voorzien. Hier ligt in de praktijk een potentiële bron van spanningen. Voor de rekenkamercommissie is de beschikbaarstelling van middelen niet expliciet bij wet geregeld. Verwacht mag worden dat dit wel het geval is in de raadsverordening. De rekenkamer kent daarmee in principe een krachtiger en onafhankelijker positie ten opzichte van de raad dan de rekenkamercommissie. Dit geldt ook voor de ambtelijke ondersteuning, die voor de rekenkamer eveneens bij wet is geregeld, maar niet voor rekenkamercommissies. Een rekenkamer is daarmee ook in dit opzicht onafhankelijker van de raad dan een rekenkamercommissie, tenzij de raadsverordening dezelfde of een sterkere positie aan de rekenkamercommissie verleent.

Het risico op afhankelijkheid van de raad en van politieke oordeelsvorming in een rekenkamercommissie wordt nog versterkt indien in dit forum raadsleden worden benoemd. Als de periode van benoeming door de raad dan ook nog (vrijwel) samenvalt met die van de raadsperiode, staat het principe om als rekenkamerlid – tevens raadslid – onafhankelijke afwegingen te maken sterk onder druk. In potentie ligt ook hier een bron van spanningen en conflicten. Het is dus zaak voor gemeenteraden – zeker gezien de geest van het dualisme – om de onafhankelijkheid van de rekenkamercommissie zo veel als mogelijk te respecteren en in de verordening tot uiting te brengen. Er dient te worden gewaakt tegen de introductie van risico's als functievermenging, waar dualisme nu juist het tegendeel beoogt.

Bij het benoemen van de leden van een rekenkamer en een rekenkamercommissie bestaan ook andere risico's. In de juiste keuze van de personen voor dit ambt ligt de beste waarborg voor onafhankelijkheid, goede resultaten en gezonde verhoudingen tussen de rkc, raad en college. Goede functieprofielen die naast kennisaspecten en vaardigheden ook persoonskenmerken benoemen, zijn hier als hulpmiddel van belang. Opgemerkt zij dat onafhankelijkheid niet gelijk staat aan het geen boodschap hebben aan raad en college. Onafhankelijkheid kan vanzelfsprekend heel goed samengaan met samenwerken met anderen, op basis van wederzijds respect voor ieders functies. Een knelpunt dat zich hier kan aandienen is tijdgebrek door een lid van de rkc. Het lidmaatschap is geen ambt dat er even bij kan worden gedaan. Als hiervoor onvoldoende tijd beschikbaar is schaadt dit het functioneren van de rkc direct. Politieke benoemingen vormen daarmee een groot risico.¹⁰

De rkc deelt aan de raad, het college en – indien van toepassing – aan de betrokken instelling, de opmerkingen en bedenkingen mee die zij naar aanleiding van haar bevindingen en oordeel van belang acht. Deze verplichtingen staan los van de uitvoering van het onderzoek zelf, waarin hoor en wederhoor zijn plaats heeft. Tegelijk met haar opmerkingen en bedenkingen aan de raad of het college kan de rkc voorstellen doen. Deze zijn daarom niet noodzakelijkerwijs ook deel van de rapportage. Daarin staan immers de bevindingen en het oordeel centraal. De rkc zendt een afschrift van haar rapporten aan de raad en het college en – indien van toepassing – een afschrift van het rapport aan de betrokken instelling(en). De rapporten van de rkc zijn openbaar. Aandacht voor publieksvoorlichting alsmede voor signalen van burgers zijn belangrijk voor een rkc.

College onderzoek

B&W hebben de wettelijke verplichting¹¹ om periodiek onderzoek te doen naar de doelmatigheid en de doel-

treffendheid van het door hen gevoerde bestuur. De raad stelt bij verordening regels hierover. Het ligt in de rede, dat het college zelf de internal auditfunctie (hierna iaf) inricht die dit periodiek onderzoek voor haar uitvoert. De raad zou zich bij het opstellen van de verordening daarom tot de minimale kaders kunnen beperken.

Het taakveld van de iaf is beperkter dan van een rkc. Het gaat om zelfonderzoek binnen de grenzen van de ambtelijke organisatie, tenzij de raad dit anders heeft verordend. De iaf is aanvullend op de reguliere planning & control functie en vervangt deze niet. Hij is er ook geen deel van, maar onafhankelijk.

De iaf is onderdeel van de ambtelijke organisatie. De medewerk(st)ers zijn gemeente ambtenaren. Voor opleiding¹², advies en de incidenteel benodigde extra capaciteit kan beroep gedaan worden op externen.

Colleges zijn gehouden om de gemeenteraad en de rkc schriftelijk verslag uit te brengen over de resultaten van hun onderzoek. Het ligt in de rede, dat de rkc ook de rapportages ontvangt. Hoewel de GW niet ingaat op het al dan niet openbaar zijn van de rapporten, mag worden verwacht dat op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur in principe alle rapportages openbaar zijn.

B&W is verplicht rkc's vooraf tijdig te informeren over het onderzoeksprogramma van de iaf. De rkc kan daar bij het opstellen van haar onderzoeksprogramma dan rekening mee houden.

Goede samenwerking tussen de iaf en de rkc maakt het voor de laatste mogelijk om extra aandacht te schenken aan die delen van haar werkteerrein, waar de iaf niet kan opereren. Natuurlijk wil dit niet zeggen dat een rkc niet ook zelf onderzoeken uitvoert in het werkveld van de iaf, maar dat kan onder de genoemde voorwaarde met minder inzet. Als van een goede verhouding tussen rkc, raad en college sprake is, is het ook denkbaar dat de iaf verzoeken om onderzoeken van de rkc in haar afwegingen betreft bij het voorbereiden van een onderzoeksprogramma en omgekeerd.

Overeenkomsten en verschillen tussen de twee soorten onderzoeken

Na het hiervoor geschetste karakter van de rkc en de iaf zal hier worden ingegaan op een aantal overeenkomsten en verschillen tussen onderzoeken van een rkc en internal audits.

De rkc richt haar onderzoek vooral op het functioneren van het gemeentebestuur en kijkt terug in de tijd. Daarbinnen richt de rkc zich veelal op het college bestuur en afgeleid daarvan kan zij zich richten op de uitvoering van het college bestuur door het ambtelijke apparaat. De rkc is geen vervanging voor het uitoefenen van controle door B&W op het functioneren van het ambtelijke apparaat. De rkc moet wel kunnen steunen op de onderzoeken die door het college zijn uitgevoerd.

B&W dienen uit hoofde van hun eigen verantwoordelijkheid een auditfunctie (de iaf) te hebben in hun ambtelijk apparaat, die hen aanvullende zekerheid verstrekt over de kwaliteit van inrichting en functioneren van dat apparaat, terwijl er tevens aanbevelingen kunnen worden verkregen over verbeteringen die zouden kunnen worden doorgevoerd. Ook het helpen voorbereiden van de organisatie op de toekomst is deel van het werk van een iaf. Doelmatigheid is bij internal audits vooral aan de orde; doeltreffendheid komt pas op de tweede plaats.

De rkc doet het werk van B&W in principe niet over, maar zullen er wel op respectvolle en professionele wijze gebruik van maken.

De rkc richt zich op het gemeentebestuur (dus primair op het college en de raad) en afgeleid daarvan ook op het ambtelijke apparaat. Ook externe partijen kunnen deel zijn van het onderzoek.

De rkc neemt na de bevindingen haar oordeel, eventueel voorzien van conclusies en aanbevelingen in het rapport op. Organisatieadvies en implementatie ervan is geen verplicht deel van de rapportages. Dit zou immers de onafhankelijke positie van de rkc kunnen aantasten.

College onderzoek richt zich primair op het ambtelijke apparaat. Het

is meer intern gericht. Dit is overigens geen wettelijke plicht, maar een natuurlijke reflex.

Het doel van de rkc is primair de publieke verantwoording door de rapportage aan de raad en het publiek. De rkc heeft daarmee ook een rol in het proces van horizontale verantwoording. Secundair is het leerdoel voor alle betrokkenen. Natuurlijk met de aantekening dat de doelkeuze de verantwoordelijkheid is van iedere rkc zelf.

Het doel van het college is primair het verkrijgen van aanvullende zekerheid over de kwaliteit van sturen en beheersen. Daarnaast verwacht het aanbevelingen voor het verbeteren van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering; een leereffect dus.

Het schriftelijk verslag van de resultaten van het onderzoek wordt door het college naar de raad en ook naar de rkc gestuurd.

Rekenkamers hebben toegang tot alle gemeentelijke stukken en informatie, als ook die van derden die zij in het kader van hun onderzoek noodzakelijk achten en binnen de kaders die de GW hen stelt. Budget kan onder omstandigheden ontoereikend zijn maar de GW bepaalt 'dat de raad, na overleg met de rekenkamer, de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking stelt voor een goede uitoefening van de werkzaamheden.' Bij rekenkamercommissies is de toegang tot informatie en stukken, alsmede de omvang van beschikbare middelen afhankelijk van wat de betrokken raadsverordening hierover aangeeft.

De iaf heeft niet altijd toegang tot alle stukken en informatie die zij nodig acht. Het beschikbare onderzoeksbudget kan betrekkelijk eenvoudig worden aangepast aan de behoefte.

Het onderzoeksprogramma van de rkc verschijnt na het onderzoeksprogramma van B&W. De rkc kan rekening houden met de onderwerpen, die door B&W al worden onderzocht. Deze worden in beginsel uitgesteld of geschrapt, als deze ook in de concept programmering van de rkc waren opgenomen.

B&W maakt zijn eigen onderzoeksprogramma, onafhankelijk van de rkc.

De rkc kent over het algemeen meer inspanning per onderzoek maar een kleiner aantal onderzoeken dan B&W. Zij kan later eventueel toetsen of het college het goed heeft gedaan.

De rkc is onafhankelijk en als organisatie zelfstandig. De rekenkamer variant staat onafhankelijker maar ook afstandelijker ten opzichte van de gemeenteraad dan de rekenkamercommissie waarin meestal gemeenteraadsleden zitting hebben.

De iaf van het college wordt vaak ondergebracht bij de directie Financiën. Het verdient aanbeveling deze functie te koppelen aan de gemeentesecretaris.

* * *

Het omgaan met de twee nieuwe stromen van onderzoek van de lokale rekenkamer(commissie)s en van het college (ex art. 213a GW) vraagt veel van raadsleden en van het college. Het gaat om zowel de effectieve en efficiënte inzet van deze nieuwe lokale onderzoeksfuncties als om het goed hantieren van de onderzoeksresultaten.

Voor goede onderzoeken is van groot belang dat de medewerkers van de lokale rekenkamer(commissie)s en de 213a auditors van de internal auditfunctie in hun vak ook goed zijn en blijven. Onder die voorwaarden zal het nagestreefde doel kunnen worden bereikt: realisatie en borging van beter toezicht op de kwaliteit van het be-

stuur van een gemeente en een beter bestuur.

Het benoemen van overeenkomsten en verschillen tussen de onderzoeken door de internal auditfunctie bij B&W en de rkc kon in het kader van dit artikel niet uitputtend zijn. Dat pretenderen wij ook niet. Het wil aansporen tot nadenken en bewuster met bepaalde aspecten omgaan.

Noten

- 1 De afkorting rkc is alleen gebruikt als rekenkamer en rekenkamercommissie samen worden bedoeld.
- 2 Handreiking VNG Financiële en controleverordeningen, mei 2003.
- 3 Handreiking VNG Financiële en controleverordeningen, mei 2003.
- 4 Molenkamp, A. RO (2006). Zijn de verworvenheden van operational auditing toepasbaar op public auditing? *B&G*, 33, (4), 10-14.
- 5 Gebaseerd op de Gemeentewet en de VNG handreiking Lokale rekenkamer en rekenkamerfunctie, december 2002.
- 6 Gebaseerd op de Gemeentewet.
- 7 'Zelfreflectie en gemeentebestuur', Jellema, H. en Feith, A.F., *Audit Magazine* 2005 nr. 1.
- 8 VNG Handreiking De lokale rekenkamer en rekenkamerfunctie, december 2002.
- 9 VNG Handreiking Lokale rekenkamer en rekenkamerfunctie, december 2002.
- 10 Op het Jaarcongres 2006 van de NVRR werden door G. Kortenbach (secretaris Rekenkamermerc. Den Haag) en M. Mehcir (secretaris Rekenkamermerc. Amersfoort) in de workshop 'Hindernissen bij rekenkameronderzoek' resultaten van een peiling naar knelpunten onder rkc's getoond. De kwaliteit van de leden scoorde als knelpunt hoog.
- 11 'Wet Dualisering Gemeentebestuur', *Staatsblad* 2002 nr. 111, SDU Uitgevers, Den Haag, 2002.
- 12 Bij de Haagsche Hogeschool is in 2006 een post-HBO leergang 'Onderzoek in het publieke domein' van start gegaan.

Dit artikel is onderdeel van een vierluik over public auditing. In het aprilnummer werd aandacht besteed aan de toepasbaarheid van de verworvenheden van operational auditing voor public auditing. In het meinummer kwamen dilemma's aan de orde die bij rekenkamers kunnen ontstaan. In een volgend nummer zal op dilemma's bij college-onderzoeken worden ingegaan.